

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristolna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravnništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Ne dajajte ljudstvu strupa!

Tisk — kaka velesila na svetu!

Japonci tisk tako cenijo, da ako najdejo na cesti košček tiskanega papirja, ga takoj poberejo in shranijo. Res, iznajdba tiska je gotovo za človeški rod ena najvažnejših pridobitev, ki je najbolj pripomogla, da so se razmere človeške družbe v primeroma kratkem času izboljšale in da napredujemo na vseh poljih.

Zato pa je naša najiskrenejša želja, da bi se to prekorišno iznajdbo moderne dobe vporabljal le v dobro in prospel človeškega rodu. Tisk bi moral biti glavni širitelj izobrazbe in kulture sploh; tisk naj bi zbliževal posamezne člane našega naroda, povdigoval naj bi jih duševno, izpopolnjeval, blažil nasprotstva in sovraštvo. Tisk naj bi bil oznanjevalec krščanske ljubezni do bližnjega.

Ako se ozremo po domovini, vidimo bedo in bolešt: prepiramo, bijemo se med seboj, drug drugemu zastrupljamo življenje. Koristi pa odnaša tujec. Na naših prsih se redi ošabni tujec, ki nam jemlje zemljo, zaničuje naš jezik, zaslužnjuje in izkorišča neusmiljeno naše ubogo ljudstvo. Kdor vse to vidi, mu mora od žalosti krvaveti srce.

Za to smrtnonevarno rano je treba našemu narodu balzama, pravega zdravila. Treba je poplemeniti ljudstvu srce in dušo. Pozdigniti njegovo mišljenje. Kjer raste plevel, ga je treba izruvati, dobra zrnca pa zbirati, jih vsaditi ter skrbno gojiti.

To je prva in glavna naloga tiska. V našem listu se bomo držali te poti. Naš list bo skušal uresničiti vse te ideale. Dober tisk, pameten časopis v primerno kratkem času lahko mnogo naredi. Držali se bomo začrtane poti, zvezda vodnica pa nam bo resnica. Šli bomo neustrašeno zanj v svesti, da delamo prav in dobro za ves naš narod.

Vemo, da bodo gotovi ljudje metali na nas kamenje... V našem narodu je, žal, še dosti ljudi, ki živijo od prepira in sovraštva.

S tem, da hujskajo brata proti bratu, si služijo svoj vsakdanji kruh. Zato pa je naloga dobrega in poštenega časopisa, da deluje z vso svojo močjo na to, da ti škodljivci čimprej izgube med ljudstvom tla. Čim bolj in čim prej se bo ljudstvo zavedlo pravega položaja, čim več značajev bo vzrastlo iz naroda, tem prej bo konec temu pogubnemu rokodelstvu.

To pogubonosno obrt, ki narodu največ škoduje, uganjajo gotovi ljudje s klerikalnim časopisjem. To časopisje je danes najhujši in najbolj nevaren strup tako za vsakega posameznika kakor za ves narod. Klerikalno časopisje je vzrok posirovelosti in zaostalosti našega naroda.

Našemu narodu bi prav nič ne škodovalo, čeprav je razdeljen na več strank, če bi vsaka stranka delala na to, da napravi iz svojih pristašev boljše ljudi, boljše značaje. Tega pa klerikalna stranka ne dela. Pod njenim okriljem se zbirajo najslabši značaji, koristolovci, koritarji, ki polagoma okužujejo celo svojo okolico, pošteni ljudem v stranki pa zamašijo usta, ali pa jih vržejo na cesto. In klerikalno časopisje stoji pod vplivom teh koritarjev, tega izmečka! Na svoje protivnike izliva gnojnico, svoje pristaše pa okužuje s svojim črtivom. Zato pa se mora proti klerikalnemu časopisju pričeti odkrit in odločen boj. Proč s tem strupom! To rano moramo izžgati iz svojega narodnega telesa. Kdor je naročnik klerikalnih časopisov, je nehote največji sovražnik lastnega naroda.

Naš list se bori proti laži, zato pa mora biti najhujši nasprotnik klerikalnih časopisov, katerim je začetek in konec laž. Zapomnimo si: Dokler bo klerikalno časopisje tako kot je sedaj, tako dolgo ne bo imelo prosvetno in sploh vsako dobro delovanje med narodom pravega uspeha. Kakor hijene se vržejo klerikalni časopisi na vsakega poštenega narodnega delavca. Koliko ljudem so ti ljudje že zastrupili življenje, koliko izbornih delavcev za našo narodno stvar so že odvrnili od dela, koliko podjetij, ki so nam toliko dobrega obetala, so že uničili. Ti ljudje samo obreku-

jejo, sami pa niso še nikdar nič dobrega storili. Če bi voditelji klerikalne stranke imeli z našim ljudstvom res dobre namene, bi morali sami na to delati, da bi se klerikalno časopisje poboljšalo. Toda mi jih poznamo, zato pa tega od njih ne pričakujemo.

Radi tega pa nam preostaja le eno: Neizprosno boj umazanemu klerikalnemu časopisju. Narod moramo rešiti te kuge. Bojevali pa se bomo na pošten način. Gre nam le za stvar. Nikogar ne bomo osebno grdili in obdelavali s psovki, kot to dela klerikalno časopisje. Ne rečemo, v raznih krajevnih dopisih se časih ljudje med seboj prepirajo in s priimki obdelavajo. Krivi pa so temu strupeni klerikalni agitatorji, ki te prepire in zdražbe delajo. Mi pa bomo skušali od svoje strani vplivati, da se tudi tako nepotrebno zmerjanje opusti. Od klerikalnega časopisja tega ne pričakujemo, ker ono neče ljudstva vzgajati.

»Slovenski Dom« bo šel po tej poti, kakor smo si jo ravnokar začrtali. Prepričani smo, da je to najboljša pot, zato pa se od nje ne bomo oddaljili niti za ped.

Resnica, odkritosrčnost, splošen napredek in korist naroda, to je program »Slovenskega Doma«. Prepričani smo, da nas bodo v tem stremljenju podpirali vsi dobro in pošteno misleči Slovenci, ker nečemo delati za dobro in prospel vseh ljudi našega naroda.

Prijateljem „Slov. Doma“.

Somišljeniki, prijatelji! Smo navezani na medsebojno pomoč! Naš list si je postavil zdrave in nam vsem koristne cilje. Na naši strani je najboljša volja, da se bo delalo z vsemi močmi za uresničenje teh ciljev. Toda sami pa vsega ne zmoremo. Zato se obračamo na vas, da nam stojite ob strani.

Podpirajte naš list. Širite ga, ker s tem širite med ljudstvom dobre in zdrave ideje in zaeno opravljate prekorišno narodno delo. »Slovenski Dom« je edini, na-

preden slovenski tednik. Naloga, ki jo ima izvršiti, je težka. Zato pa je vreden vaše opore. Storitve pa za list največ na ta način, da ste sami njegovi naročniki in da mu pridobite kolikor mogoče največ novih odjemalcev. Na ta način se bodo tiste lepe ideje, za katere se borimo, najhitreje širile in najuspešneje uveljavile med našim ljudstvom.

Pri vsakem časopisju je zelo važno denarno vprašanje, ker je izdajanje vsakega lista v zvezi z denarnimi težkočami. Čim več bo torej imel »Slovenski Dom« naročnikov, tembolj bo tudi obširen.

»Slovenski Dom« se hoče pečati predvsem z vsemi perečimi vprašanji. Veliko važnost pa polaga uredništvo tudi na to, da si bralci našega lista pridobe čim večjo splošno izobrazbo. Zato se bomo pečali z vsemi vprašanji, v katerih mora biti danes človek, ki hoče biti nekaj izobražen, poučen.

»SLOVENSKI DOM« velja celo leto 3 K; pol leta 1 K 50 vin. List gotovo ni drag in si ga lahko vsak naroči, ker s tem koristi le sebi. Našel bo v njem gotovo dosti pouka, pa tudi zabave. Naš list je gotovo primeren za samoizobrazbo. In v samoizobrazbi je moč in blagostanje vsakega posameznika.

Bliža se novo leto. Treba bo obnoviti naročnino za naš list. Zato pa prosimo cenjene naročnike, naj pri pošiljanju naročnine store to - le:

Kdor je bil že dosedaj naročnik, naj na poštno nakaznico prilepi svoj naslov, ki je na ovitku našega lista. Tako nam zaneseno naznani, da je že star naročnik.

Vsak novi naročnik pa naj blagovoli poleg svojega natančnega naslova še postaviti opazko »nov naročnik«.

Kdor pa pošlje za več naročnikov nenkrat, naj k vsakemu posameznemu naslovu pripomni »star« ali »nov«, kakor je ravno dotični naročnik.

Številki 50. »Slovenskega Doma« bomo priložili nakaznice. Zato pa naj se blagovoli ravnati vsak naročnik po zgoraj navedenih navodilih.

V združenju je moč. Zato pa delajmo skupno za skupne cilje in koristi. Pogubonosni vpliv klerikalizma bomo najprej odstranili, če podpiramo napredno časopisje. Zato pa v nobeni zavedni hiši naše kranjske dežele ne sme manjkati »SLOVENSKEGA DOMA«.

Kako gospodarimo?

IV.

Pogosto tarnamo, da nas tlačijo, kako velike krivice se nam gode, predvsem v narodnem oziru. Pravi vzrok vseh teh krivic pa je naša gospodarska slabost in odvisnost našega ljudstva. Vedno je bilo tako na svetu, da je močnejši slabšem delil pravico.

In pravi vzrok vsem našim krivicam, zaničevanju in zapostavljanju našega naroda ni niti toliko naša gospodarska slabost kot pa naša lastna narodna nezavednost in podcenjevanje lastne sile.

Ponosno se trkamo na prsi in se širokoustimo: Mi smo Slovenci, to in to mesto je čisto slovensko, ta in ta kraj imajo Slovenci v rokah. Ne vprašamo pa, koliko je v tem mestu, v tem kraju tujcev - trgovcev, tujcev - tovarnarjev. Kupujemo tuje izdelke in pri tem niti ne mislimo, da bi jih ne smeli kupovati. In tako postajamo prostovoljni sužnji tujcev, ki zaničujejo naš rod in kopljejo našemu narodu grob. Kako drugačen bi bil naš položaj, če bi se pri izbiri najprej vprašali, čigavo je to blago in kdo je je izdelal. In le v najnujnejših slučajih bi se smelo poseči po tujem izdelku.

Ako pri nakupu vsakdanjih stvari pogledamo, kdo je kako stvar izdelal, oziroma od kje izhaja, se moramo kar zgroziti, ker ogromno odstotkov teh izdelkov pohaja od tujcev. Le mal neznaten del vseh izdelkov za vsakdanjo porabo je domačega izvora. Koliko milijonov svojega narodnega premoženja izgubi na ta način vsako leto naš narod. In ves ta ogromni kapital pride v roke zagrizenemu tujcu, ki ga izrablja potem proti nam ter nas z našim lastnim denarjem skuša raznaroditi. Sami redimo svoje sovražnike, sami smo vzrok svoje odvisnosti.

Ali ni vendar že skrajni čas, da enkrat pristopimo k rešitvi svojega gospodarskega vprašanja. Vse svoje moči moramo posvetiti gospodarskemu preporodu našega naroda. Ko bi mi le tiste svoje moči zbrali, ki jih tako po nepotrebnem trošimo za politiko in jih porabili za delo na gospodarskem polju, kje bi bili mi že danes. Lahko bi imeli vseučilišče, svoje srednje in obrtne šole. Lahko bi imeli iz sebe vse to, kar danes tako ponižno in brezuspešno in že toliko let zaman prosimo od nam nenaklonjenih nemških vlad. Tisti čas, ki se po nepotrebnem troši za brezuspešno politikovanje, naj se obrne v narodno - gospodarske namene in videli bomo, kako bo rasla naša politična moč, naš narodni ugled in vpliv.

Tako pa izgubljam milijonske vsote, ki gredo v žep naših narodnih nasprotnikov.

Marsikdo bo rekel, kje pa naj kupujem kot pri tujcu, ker take in take stvari sploh ne dobim pri Slovencih. Res je, da smo pri mnogih izdelkih navezani le na tujce. Vzrok temu je pa, da nimamo tozadevnih lastnih podjetij, ki bi nas preskrbovala z vsem potrebnim.

Imeli pa bi lahko vsakovrstna lastna podjetja, ker denarja nam ne primanjkuje. Pač pa nam manjka podjetnega duha in strokovne izobrazbe. S tistim denarjem, ki je naložen po naših bankah in drugih denarnih zavodih in z denarjem, ki ga imajo bogati posamezniki, bi mi imeli

lahko vsa podjetja pri nas v svojih rokah, vsi izdelki bi lahko pohajali od pripadnikov našega naroda in polagoma bi se mi popolnoma lahko oslobodili od nemške gospodarske premoči.

To se mora tudi zgoditi, ker drugače smo izgubljeni. Predvsem moramo stremeti po strokovni izobrazbi. Najbolj nadarjeni posamezniki našega naroda naj se posvete trgovini in drugim podjetjem. Ljudstvo pa moramo buditi iz pregrešne gospodarske mlačnosti. Organizira naj se slovenski trgovec in slovenski odjemalec v ta namen, da se bo predvsem kupovalo slovenske izdelke in pri slovenskih trgovcih.

V rokah našega ljudstva so milijoni, toda ono ne zna denarja ceniti, zato pa slabo ž njim gospodari.

Zapreke svetovnega miru.

Veliko pozornost je vzbudila pred kratko dobo mobilizacija celokupne bojne mornarice Zedinjenih držav Amerike. Res je, da se je pri celi stvari šlo pravzaprav le za demonstracijo. Toda pogledajmo, kaj o celi zadevi sodijo Amerikanci sami. V listu »Amerika«, ki hoče biti tolmač javnega mnenja v celi Ameriki, čitamo: Nekdanji tajnik državnega zaklada Shaw je rekel nekoč harvardskim dijakom: »Novo stoletje bo pričela velikanske mednarodne trgovske vojske na nož med Angleško, Francosko, Nemčijo in Zedinjenimi državami. Bil se bo boj za svetovni trg. Daj Bog, da bi ta vojska ostala nekrvava. Toda če bo tudi nekrvava, bo zelo ostra in huda ta vojska.«

To je čisto naravno, kajti za vsako državo se bo v tej vojski šlo za njen obstoj. Da je odpor Anglije proti Nemčiji vedno večji, je vzrok ta, ker nemško blago izpodriva iz svetovnega trga angleško. Kaj pa bo šele nastalo, ko si bo morala tudi ameriška industrija začeti iskati odbiralnišče za svoje izdelke na tujih trgih?

Zakaj se danes države trgajo za vsak kos zemlje v Afriki, Aziji in Oceaniji? Predvsem za to, ker so prisiljene svoji državi najti nove trge za svoje domače izdelke. Pa tudi Japonsko cesarstvo postaja vedno resnejši konkurent drugim svetovnim državam. Japonska dandanes že izdeluje mnogo stvari sama, katere je prej jemala od evropskih industrijalcev. Japonska železarska industrija se upa danes že konkurirati z evropsko in ameriško. In ko se bodo polagoma še druge države, ki danes še kupujejo tuje izdelke, vedno bolj oslobodile od tujega trga in bodo skušale vedno bolj kriti svoje lastne potrebe z domačimi izdelki, ker tako zahteva blagostanje naroda, morajo nujno nastati v državah, ki so navezane na svetovni trg, velike industrijalne krize. Vojska mora nastati. Pa naj bo potem že samo gospodarska

vojska, ali pa tudi taka z moralnim orodjem.

Vojska za svetovni trg pa se bo končno spremenila v vojsko za svetovno gospodarstvo. Samo odstranitev vladajočega kapitalizma bi mogla zabraniti to grozečo nevarnost. V tem zmislu razpravlja eden prvih ameriških listov »Amerika«.

Zanimivo na celi stvari je tudi dejstvo, da ta veleugledni list niti z besedico ne omenja naše države Avstrije. Z našo državo se pri nobenem svetovnem problemu ne vpoštevata. Kakor da bi bila naša država le za to, da v svoji notranji politiki posluša in uboga le Nemce, v svoji zunanji politiki pa mora zopet biti najzvestejša zaveznica Nemčije, da bi si le ta z njeno pomočjo lažje pridobivala novih svetovnih tržišč. Mi pa z nerodno zunanjo politiko izgublamo še to, kar smo prej imeli. In odjé nam naša zaveznica Nemčija, o tem se lahko prepričamo posebno na Balkanu, kjer je nesrečna naša zunanja politika nahujkala na Avstrijo vse balkanske narode. Naša industrija pa izgublja vedno bolj svoja tla. Kako bridka ironija! Skrajni čas je že, da avstrijski vodilni krogi to uvidijo in krenejo na pravo pot, če že ne bo prepozno.

Politični razgled

Državni zbor.

Češki poslanci so vstopili v vladno večino. To naše klerikalne poslance, posebno pa dr. Šusteršiča, silno peče. Naši klerikalci sedaj Čehe zmerjajo, da so jih le ti izdali. To je pa laž. Klerikalci so izdali lani Čehe. Dr. Šusteršič je igro izgubil. Nikjer ga več ne vpoštevajo, čeprav se povsod sili v ospredje. Sedaj pravijo klerikalci, da so v opoziciji. Toda ta opozicija je le navidezna, obstoja samo na papirju v uredništvu »Slovenca«. Klerikalci niso proti novi vladi, na katero v svojem časopisju tako kriče, storili še nobenega takega koraka, iz katerega bi se dalo sklepati, da res mislijo resno oponirati vladi. Sicer se pa klerikalci s svojo opozicijo le smešijo. Verjame jim nihče ne tega. To komedijo delajo že več let. Doma zabavljajo čez vsako vlado, da se kar kadi, na Dunaju pa prav pridno lazijo od ministra do ministra in prosjačijo. Za skledo leče prodajo takoj svojo opozicijsko naloznost. Tudi sedaj se dr. Šusteršič ponuja vladi. Če bo dala vlada klerikalcem kako kost v njih strankarske in osebne namene, se ji bo dr. Šusteršič takoj prodal; sebe in svoje kimovce, ker ti sploh besede nimajo, ampak morajo ubogati svojega vsemogočnega generala. Tako zastopajo ti ljudje na Dunaju koristi slovenskega ljudstva. — Zbornica name-rava rešiti pred Božičem računski provizorij. V najhujšem času pride na vrsto uradniška in finančna predloga in pa brambne reforme. — Vršila se je mini-

strska konferenca, ki se je posebno bavila z vprašanjem glede sklicanja delegacij po Božiču.

Italijansko - turška vojna.

Pri Ainzari so napadli Italijani Turke. Bil se je hud boj. Na obeh straneh jih je mnogo padlo. Končno pa so Italijani zapodili Turke v beg in zasedli Ainzari. Pri Bengaziju pa so Turki in Arabci naskočili italijanske pozicije in so prodrli celo v italijanske utrdbe. Končno pa so Italijani vendar le sovražnika prepodili. Ob obali Rdečega morja pa bombardirajo italijanske vojne ladje nekatera obrežna mesta, med drugimi tudi Meko. Del italijanske vojne mornarice pa se še vedno nahaja v Egejskem morju. Enkrat se pokaže tu, drugič zopet tam. Tako so preteklo soboto ponoči priplule štiri italijanske vojne ladje k rtu Karaburud pri Solunu, kjer so dlje časa z metalci luči razsvetljevale ondodne turške utrdbe. Italijani v Tripolisu napredujejo. Turki pa pravijo, da od vojne ne odstopijo, ampak da se bodo bojevali dalje. Vojska bo najbrže še dolgo trajala. Turki se ne boje, čeprav pride italijanska vojna mornarica pred Dardanele. Te so bajte tako zavarovane, da bi italijanska vojna mornarica morala plačati svoj napad z uničenjem svojih vojnih ladij.

Razgled po Kranjskem

r Klerikalno - nemške vlade na ljubljanskem magistratu je konec. V najkrajšem času se konstituirala občinski svet. Ljubljana bo po dolgem času zopet imela svojega župana in vrnjena ji bo avtonomija. S svojo hudobijo pa so klerikalci oškodovali Ljubljano za 100.000 K. Klerikalci so krivi, da je bila občinska samouprava sistirana. In v tem času, ko je gospodaril Ljubljani vladni komisar, kateremu so zvesto stali ob strani klerikalci, je imela Ljubljana 100.000 K manj dohodkov kakor prej, ko so vladale redne razmere. — Kjer imajo klerikalci svoje prste zraven, povsod gre gospodarstvo rakovo pot. Klerikalcem so se zelo cedile sline po ljubljanski Mestni hranilnici. Njihova malha je namreč že zopet prazna, zato pa bi jo bili radi napolnili. Pa ne bo nič.

r Čuki v Ljubljani. Preteklo nedeljo so imeli Čuki v Ljubljani neko zborovanje. To so junaki! Žalostno jih je pogledati. Potikali so se od gostilne do gostilne. Župniki so jih morali pač dobro obložiti z denarjem, ker je splošno znano, da Čuk pri svoji »vzorni disciplini« niti koraka ne naredi zastonj. Sicer so pa bili sami nezreli fantiči, katerim so klerikalni Oberčuki ubijali v glavo svojo modrost. Zvečer so se nekateri tako napili, da so komaj domov prikrevsali. Tako je minula ta čukarska slavnost. Ljubljančanom pa so te smešne postave vzbujale smeh in zabavo.

r »Slovenski Narod« je najboljše urejevan slovenski dnevnik in ima tudi najboljše informacije v vsakem oziru. Uživa pa izmed vseh slovenskih dnevnikov največji ugled v inozemstvu. Tujina se o nas Slovincih informira vedno po »Slovenskem Narodu«, saj drugih naših časopisov skoro ne pozna. Zato pa je v korist celokupnega našega naroda, da ima tako ugleden in izbořen list kar največ naročnikov. In vsak naroden Slovenec, ki mu le količ-kaj pripušča njegove premoženjske razmere, bi moral postati naročnik »Slovenskega Naroda«.

r Prihodnji kletarski tečaj se vrši v državni vzorni kleti v Novem mestu v dneh 28. do 30. t. m. Kdor se ga želi udeležiti, zglati naj se takoj pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Novem mestu.

r Viničarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče iz vinorodnih krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v vseh potrebnih vinogradniških in trtuharskih del. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 31. oktobra 1912. — Sprejme se šest učencev v starosti od 16 let naprej. Viničarski učenci dobe brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija na Kranjskem) do 10. januarja 1912.

r Med kavnimi pridatki zavzema brez dvoma prvo mesto Kolinska kavna primes, ki edina v polni meri odgovarja vsem zahtevam, ki jih stavljamo na dober kavni pridatek. Dalje je Kolinska kavna primes tudi edino pristno domači kavni pridatek in Kolinska tovarna podpira z izdatnimi prispevki vse naše važnejše kulturne in narodne organizacije, med katerimi omenjamo v prvi vrsti našo prekoristno »Družbo sv. Cirila in Metoda«. — Vzrokov je torej dovolj, da vsaka slovenska gospodinja kupuje samo Kolinsko kavno primes!

Sanitetni svetnik dr. Kunze, Halle na S., sporoča: Ženskam, ki že trpe na težkem odvajanju, predpisujem zjutraj in zvečer vsakokrat kako $\frac{1}{4}$ kozarca naravne Franc Jožefove grenčice, kar ima izvrsten uspeh in brez bolečin. Vsakokrat se pojavi zboljšanje teka, ki je v vseh slučajih še v zvezi s plošnim zboljšanjem počutnosti. 14

o Ljubljanska okolica o

l Iz Št. Vida nad Ljubljano. Naš gospod župnik, strmi svet in čudite se ljudje! se je poboljšal. Odkar je tako sramotno pogorel v Zgornji Šiški, odkar pomni prvi svoj »volilni beg« takole ponoči, kaže res čisto drugačno lice. Njegove pridige so res krščanske in katoliške in kakor noč pa dan proti prejšnjim pridigam. — Za volitve je prekmalu poslal svoj zmagoslavni dopis v »Slovenca«, tisto klerikalno ljubljansko cunjco. G. župnik, ni še pribito, da zmagate vi! Sicer so tako zabiti ljudje ja-

ko redki pri nas, v blaženi kranjski deželi, toda v Št. Vidu jih pa le dobite take, ki komaj ped daleč predse vidijo. — Takih odbornikov kot sta Kozlar in Jan mi ne rabimo. Zato bomo gledali, da kolikor mogoče pristrizemo peruti takim tičkom! Capito?

I Nekaj za smeh. M i c k a: »Gospod župnik so rekli, da bodo vse one marinariče, ki so plesale pri »Bežjaku« na čukarski veselici, zlasti pa one, ki so pri »Slepem Janezu« z naprednjaki vred slavile sijajno zmago, izbaenili iz te častite družbe.« — J a n e z: »O ne, to pa že ni res, Micka! G. župnik so rekli, da bodo vse one, ki so plesale pri »Bežjaku« z žegnanimi čuki, nagradili z zlato kolajno in srbnim križcem, druge pa bodo izključili, da se ne pokvarijo v tej gnili družbi!«

I Iz Žapuž. Zadnjo nedeljo se je pripetila nesreča pri nas, pravzaprav velika neumnost. Neki vdovi so fantje po stari navadi v »freh naredili«, bil je namreč prihodnjega dne njen god. Pri tem so pa tudi streljali in neki 16leten fantič, Ludvik Šuštaršič iz Zapuž, nekoliko vinjen, je še takrat, ko je cevka pri možnarju že gorela, stal zraven in se malo preveč brezskrbno šalil. Kar je počilo in fant se je zvrnil po tleh. Skoro gotovo pride ob oči, kajti smodnik mu je puhal naravnost v obraz. Oblasti bi pač lahko to streljanje prepovedale: toda kdo bi se brigal za to? Vi, dragi čitatelji, pa bodite bolj pametni in previdnejši, če se vam nudi enaka prilika.

I Moste. Našemu pismonoši povemo za enkrat na uho, da naj opravlja pošteno svoje uradne dolžnosti, če ne mu bomo drugače posvetili. V svoji klerikalni gorečnosti neče redno dostavljati naprednih časopisov. Posebno ima v tem oziru na piki ravno »Slovenski Dom«. R. S. v Tomačevem že dveh številki ni prejel, čeprav se mu list redno pošilja. Tako daleč gre klerikalni fanatizem. Poštarica v Mostah pa naj svojega uslužbenca opozori na njegove dolžnosti, drugače bomo tudi njej nekaj povedali.

o Dolenjske novice o

d Aržiše pri Zagorju ob Savi. Dragi gospod urednik, prosim za malo prostora v vašem cenjenem listu. — Povsod se oglašajo zaradi občinskih volitev, samo iz naše občine ni duha ne sluha. Vršile so se že dne 5. novembra; tukaj se je šlo le za krajevne razmere. V prvem razredu so bili izvoljeni sami klerikalni generali, takozvana »Podčenturska stranka«. V drugem je polovica klerikalnih, polovica kompromisnih kandidatov izvoljenih in v tretjem razredu so vsi odborniki napredno misleči možje, tako da je rezultat: 9 : 9. In ker ni bilo nikjer večine, so hodili nazadnjaki okoli naših mož in jih nagovarjali, da naj klerikalno volijo; najbolj se je odlikoval občinski tajnik F. Prašnikar, ker je celo

v oddaljene gore hodil naše odbornike nagovarjat, ko so za zimo drva sekali. In dne 29. novembra se je vršila volitev župana; ker se je pa eden naših izneveril, takorekoč prodal svoje volilce, je bil pa zopet izvoljen za župana g. A. Klobučič, analfabet in staro - klerikalni kopitnež. — Zdaj pa sodite! Ali ni to sramota za celo občino, ki ima že 20 let analfabeta za župana? Ali ni sramota za občinske odbornike, izmed katerih je eden grajšček, eden trgovec, dva gostilničarja in trgovca z lesom, eden obrtnik in veleposestnik, eden samo posestnik, da v 20. stoletju volijo župana analfabeta 72letnega moža, ki ga je že vsega prevzela starost. Potem pa še župan boljše plačo zahteva in sam sebe voli; sicer pa, če ni ta dosti velika, pa lahko odstopi in naj gre, kamor spada, v — staro šaro. V volilne imenike je tudi vse spravil, kar je bilo klerikalnega in celo take, ki so že davno umrli. Nasprotno pa naših ni bilo v imeniku, četudi so že 30 do 40 let v občini. — To poročilo naj zadostuje za danes, pri priložnosti še opišem vso županovo delovanje, kako je po farovžih hodil, svetnike po cerkvah degradiral itd.

Volilce.

d Kostanjevica. Narodno - napredna stranka v Kostanjevici je iz dobro premišljenih razlogov opustila vsako pritožbo proti občinskim volitvam in izvolitvi župana. Iz tega sklepajo klerikalci, osobito novi župan, da ni zagrešila njih stranka pri volitvah nobene nepostavnosti. Zato je spravil dr. Pegan našemu somišljeniku dano pooblastilo Terezije Črtalič pred okrožno sodišče, kamor je bila ta že klicana k zaslišanju. Državno pravdnništvo v Novem mestu pozivljamo, da zadevo temeljito preišče in jo dožene do sodne obravnave, ki jo ravnodušno pričakujemo. S tem pa ni odvrnjena možnost, da bi naprednjaki, prisiljeni seči po istem sredstvu, priklicali pred sodišče precej mastne volitvene grehe klerikalne stranke in s tem dovedli ravno nje glavnega junaka v jako neprijeten položaj. Kdo bo potem obžaloval jamokop drugim, nam ni uganjka.

d Zopet nekaj iz Temeniške doline. Temeniški župan iz dna srca obžaluje, da ima nekatere tako olikane može za občinske odbornike. Sklical je namreč sejo za proračun leta 1912 in še za več drugih stvari, o katerih je imel občinski odbor v nedeljo, dne 3. decembra sklepati. Dva odbornika pa sta šla raje v vinograde kot na občinsko sejo in se tam zgovorila, da se morati dobro rujnega vinca naužiti, da bosta mogla lažje g. župana v občinski pisarni, ki jo ima v gostilni pri g. Fajdigi v Temenici, v obraz pikati radi njegovega uradovanja. Res sta prišla ravno ob sklepu seje v gostilno k Fajdigi tista dva odbornika, ki sta si šla, mesto k seji, v vinograde svoja žejna grla napajat, in je bil še navzoč g. župan in eden njegovih odbornikov. Ko enega izmed prišlecev župan z lepo besedo nagovori ter vpraša radi neke-

ga dopisa v zadnji številki »Slovenskega Doma«, ki je bil naperjen proti njemu (županu) in hiši, v kateri je njegova pisarna, ker je namreč župan izvedel, da mu je ta dopis v zadnji številki »Slovenskega Doma« preskrbel on in nihče drugi. Takoj pri tem vprašanju začeta nekoliko vinjena odbornika kot besna razbijati po mizi s steklenicami in kozarci, polnimi vina, tako da jih je ležalo še drugo jutro nekaj razbitih pod klopjo.

Temeniški župan.

o Gorenjske novice o

g Sora. (Poglavje o težki roki.) Volitve odbora za našo novoustanovljeno občino bodo dne 11. t. m. Te volitve so za nas dvakrat zanimive, zapomni naj si jih pa tudi gosp. fajmošter. Ko je prišel usiljenec F i n ž g a r v našo faro, je imel za vse kar najbolj priliznjene besede in, da bi mu verjeli, je zatrjeval za žive in mrtve, da se ne bo mešal v volitve, da se ne briga, ali je voljen Peter ali Pavel. Z rejo bikov in krav se je hotel izkazovati prav ponižnega, skrbnega, domačega. Ker pa je vedel, da je velika večina župljanov za našega, po krivici odstranjenega gosp. župnika, nas je hvalil tudi za to, češ, »če pridem jaz v enake potrebe, se bode te tudi za me tako potegnili.« Svojo strupenost je znal tako prekanjeno zakrivati, da so mu mnogi lahkoverneži zaupali. V tem pa se je začel razkrivati in preteklo pomlad nam je že kazal svojo »težko roko«, s katero bi zamašil usta in zavezal jezik nasprotnikom. To »težko roko« fajmoštrovo čutimo sedaj pred občinskimi volitvami, ko dviga samovoljno na odborniške sedeže svoje privržence, odmetava pa samostojne može in največje davkoplačevalce. Ta prokleta predrznost! Pomislite si! Fajmošter nas je klasificiral. Prvo premijo je podelil smrdljivemu Pustotniku, ki bo županoval s Finžgarjevo »težko roko«, ta ga bo pa večkrat skopal v kopeli, da mu odpravi neznosni duh. Apostolske sedeže ima nadalje pripravljene v prvi vrsti za bivše farovške hlapce, posebno za take, ki so vajeni farovških kuharic in so ljubili njihovo devstvo, kakor fajmošter... Seveda ima Finžgar podrepnih privržencev premalo, zato je moral ponuditi odborniške stole tudi nekaterim možem naše stranke, ki pa se mu naprej zahvalijo za vsako njegovo hinavsko usiljevanje. Nesramna predrznost! Fajmošter je ponudil porogljivo poštenjaku Drnovšku »župansko čast«, in da bi nas žalil še občutneje, očital nam je rdeče nosove... Kar je preveč, je preveč! Gosp. fajmošter, primite sebe za nos in pa bohinjsko ljubico Anko, hčerko Marto ter sedanjo kuharico Anico (ki zna cepiti klinčke!), naše nosove pa pustite v miru! Povemo vam enkrat za vselej, da ste se nam priskutiti s svojim ravnanjem tako, da ponavljamo dan na dan v svoji molitvi, ka-

dar mislimo na vas: »Temveč reši nas hudega!« — Amen. — Dostavek. Samostojni volilci, volite samostojne može v odbor, fajmoštru pa preputite skrb za cerkev, pa tudi za krave in bike, za kar se čuti poklicanega.

g Iz Sorice. Kakor je že znano, je v naši občini pri letošnjih občinskih volitvah stranka farških podreptnikov sramotno pogorela. Seveda to našim gospodom ni všeč. Naš gospod župnik Juri se silno jezi in repenči zadnji čas na prižnici. Pred kratkim je bilo, ko je po besedah evangelija pričel pridigovati o razdejanju Jeruzalema; toda končno je prišel na to, da so oni zavedni možje v naši občini, kateri pri volitvah niso ubogali njega, marveč so volili po svojem prepričanju, sami pijanci. Sploh ima naš gospod župnik posebno piko na tiste može, kateri zahajajo v gostilne. Seveda v napredne gostilne. Tako se je pred kratkim znošil nad nekim posestnikom, kateri je imel opraviti pri gostilničarju glede živinske kupčije, češ: »Glejte ga pondeljkarja!« mož mu je možko odgovoril: »Nisem pondeljkar, sem pa torkar, ker danes je že torek!« Župnik bi bil seveda sam rad se pokrepčal v dotični gostilni, dasi je napredna; toda raje jo je odkuril, ko je spoznal, da podgorska goveda znajo bolje šteti dneve kakor on. Svetujemo našemu gosp. župniku, naj molči o pijancih, če ne, zna kaj zvedeti. Za danes samo en slučaj. Bilo je na praznik sv. Lovrenca 1910. V Sorici je bilo 12 duhovnikov, kateri so imeli shod »iz soda v liter« (kakor je namreč naše ljudstvo podomlačilo besedo »sodalitas«). Prišli so ljudje k sv. maši poldrugo uro daleč; toda maše ni bilo. Ljudje so govorili, da noben duhovnik ni bil sposoben za maševati, kar je bilo najbrž res. En duhovnik se je celo izgubil ponoči. — Torej gospod župnik, svetujemo vam, bodite previdni, ker tudi mi vemo marsikaj, dasi nas obkladate s primki, kakor »podgorsko govedo« itd. Da pa župnik in kak penzjon. orožnik ne bosta nam ukazovala, zato pa mi Podgorci dobro stojimo.

g Stara Loka. Dne 30. novembra smo imeli v naši občini občinske volitve. Zmagali so, kakor smo že vnaprej pričakovali, z velikim nasiljem in terorizmom naši nasprotniki — klerikalci. V I. razredu so dobili naši 44, klerikalci pa 148; v II. razredu so dobili naši 77, klerikalci 258; v III. naši 153, klerikalci pa 466 glasov. Klerikalci so spravili vse do zadnjega moža na volišče, dočim so ostali naši volilci po večini doma.

g Stara Loka. Za občinske volitve so napeli klerikalci vse strune. Delali so s polnim parom. V prvem in drugem razredu so si bili svesti zmage že vnaprej, skrbel jih je le III. razred. Agitirali so noč in dan od hiše do hiše. Delali so z vsemi, četudi nedopustnimi sredstvi, da si obdržijo občino v svojih rokah. Ni bilo skoraj hiše, da bi jo ne posetili klerikalni agitatorji.

Na nogah je bilo okoli 8 duhovnikov in seveda mnogo njihovih podreptnikov, kakor mežnarjev, organistov in drugih. Kakor čujemo, so imeli klerikalci mnogo glasovnic na razpolago, katere so dobili iz Ljubljane. Delali so z njimi — da ne rečemo naravnost sleparili — kar na debelo. Pa tudi županstvo je postopalo skrajno nepostavno. Prvič ni bil volilni imenik pravilno sestavljen. Izpustilo se je nalašč mnogo volilcev, da ni bilo potreba voliti 30 odbornikov. Vseh volilcev se je izpustilo približno poldrug sto. Drugič pa se tudi volitve niso pravilno razpisale. Tudi mnogo glasovnic se ni dostavilo. Da se je pri tem oziralo bolj na naše volilce, se razume. Mnogo povoda bi imeli se pritožiti, a bomo to rajši pustili, naj gre le svojo pot naprej.

g Stara Loka. Pri občinskih volitvah so postavili naši nasprotniki celo take kandidate, ki niso niti imeli volilne pravice, torej po novem občinskem volilnem redu tudi izvoljeni ne morejo biti. Med takimi kandidati se blišči tudi ime našega, do sedaj še priljubljenega dekana. Se pač vidi, da vsi ti možje niti ne vedo, kaj da pravi novi občinski volilni red. Pa kaj se hoče, za klerikalce je pač vse dobro, pa najbo še tako nepostavno. Tudi delavstvu so dali jako odličnega zastopnika, ki pa dosedaj tudi še ni imel volilne pravice v naši občini. Se pač norčujejo iz delavstva ti naši neprijatelji! Ali delavstvo jim bo že pokazalo, kar jim gre, če ne takoj, pa pozneje, ko pride čas za to. Pristojni oblasti pa svetujemo, naj si novoizvoljeni odbor dobro ogleda od vseh strani, morda najde kje kak majhen pogrešek, ki so ga napravili naši klerikalci.

g Stara Loka. Klerikalna surovost je tudi priklopela na dan volitve do vrhunca. Nek neznan surovež je bil celo tako predrzen, da je napreženemu konju pred gostilno na kolodvoru celo štrango prerezal. Kerle je moral biti, kajne, da se je upal kaj takega storiti. To je storil gotovo na krščanski podlagi, kot bi rekel žabniški župnik, vsaj drugače si tega ne moremo predstavljati.

g Žabnica. Naš župnik, katerega smo dosedaj še vedno preveč pardonirali, se je tudi trudil na vse načine za starološke občinske volitve. Ni mu bilo dosti, da je na prižnici rogovilil čez te »preklicane liberalce«. Tudi v 47. številki »Domoljuba« nam je dal nekaj navodil. Tam pravi, da pri volitvah ne smejo odločevati osebni oziri, zasebna prijateljstva ali nasprotja, ampak prava gospodarska načela na krščanski podlagi. No, pri njem je pač vse na krščanski podlagi, to menda tudi takrat, ko se ga tako nasrka, da mora celo mašo kapucinu prepustiti. Nadalje pravi, da bahastih širokoustnežev, častihlepnih sebičnežev, zvutih sladkačev, samopašnih koristolovcev ne potrebuje občina. To smo rekli tudi mi, zato smo pa volili vsi samostojno misleči volilci le take može, ki jih ne diči nobena zgoraj omenjenih lastnosti.

Pač pa imajo take odlične lastnosti po večini vsi izvoljeni klerikalci, da, tudi naš Korl ni izvzet, se razume. Kdo je večji širokoustnež, kdo bolj zvit sladkač kot si sam, kaj ne Korl! Prihodnjič bomo pa pogledali nekoliko, kaj si vse delal z ono žensko v farovžu, ko celo duši njenega pred poldrugim letom umrlega moža nisi prizanesel. Sram te bodi! Dosedaj so pač imeli mrtveci mir, zanaprej pa kakor se kaže, še tega ne bo.

g S Trate v Poljanski dolini. Pri nas bodo dne 19. decembra občinske volitve. Klerikalci delajo s polno paro, z goljuftjo in terorizmom. Zato pa zavedni volilci, storite vsak svojo dolžnost, da nam v občini ne bodo gospodarili klerikalni kimovci. Klerikalci so povsod slabi gospodarji. Zato pa takim ljudem pač ne moremo izročiti občine v roke. Saj niti s svojim premoženjem ne znajo gospodariti, kako pa bi šele zapravljali občinski denar. Klerikalcem izročiti občino, pomeni ravno toliko kot postaviti kozla v zelnik. Zato pa, zavedni kmetovalci, pokažite, da v lastni občini hočete biti sami gospodarji.

g Poljane nad Škofjo Loko. O tukajšnji klerikalni hranilnici krožijo med ljudstvom nič kaj razveseljive vesti. Možje, ki stoje za to hranilnico, so se tega ustrašili in v zadnjem »Domoljubu« si dajejo korajžo. Bomo videli, kaj bo s to hranilnico. Celo zadevo bomo skrbno zasledovali in vestno poročali. Resnica pa je, da klerikalci s svojimi posojilnicami in drugimi gospodarskimi zavodi zelo slabo gospodarijo. Zato pa slišimo dannadan, da falira kaka klerikalna posojilnica. Člani pa morajo potem plačevati, da so kar črni. Po bridkih izkušnjah se bo ljudstvo že naučilo, da klerikalcem ne bo več zaupalo svojega težko prislužnega denarja.

I Pravičnost klerikalnega županstva. Iz Železnikov se nam piše: Pred par leti, ko je v naši občini županoval klerikalec vulgo Martink, je bil spisal in podpisal ubožno spričevalo posestniku Janezu Trojarju vulgo Vancarju, da se je ta zdravil na deželne stroške v deželni bolnišnici ljubljanski. Ta Janez Trojar ima posestvo, vredno kakih 15.000 K, rodi v hlevu po sedem glav goveje živine. Toda kljub temu se je upal klerikalni župan zapisati v »Razkaznico«, da nima nikakega premoženja. Seveda, Vancarjev, krivec, je odločen pristaš klerikalne stranke. S tem je dovolj povedano. — Sedaj pa leži na bolniški postelji reven delavec, oče štirih nedoraslih otrok. Žena njegova je šla prosit župana, da bi ji naredil ubožni list za okrožnega zdravnika. Seveda naš sedanji župan, kateri je vsled svoje pravičnosti in objektivnosti daleč okoli znan, je to odrekel. Županu pa sedaj svetujemo, naj postopa pravično, če ne bomo javno povedali, kako se je nekoč Martink izrazil o njem kot vodji bivšega propalega konsumnega društva. Sploh pa je sedanji železniški župan znan, da zelo »čudno« uraduje. Upa se celo

e. kr. državnim uradom pošiljati lažnjiva uradna poročila. Kompetentno oblast smo na to že ponovno opozorili, toda ta niti z mezincem ne migne. Državni uradi bodo v naših očeh izgubili vso svojo veljavo, če bodo tako postopali, kje naj še iščemo pravice, če je nam že država ne da več.

g Zelezniki. Naš »Sokol« je priredil 5. decembra Miklavžev večer. Prijatelji in dobrotniki so se odzvali vabilu z denarjem in blagom. Prireditev tega večera je napravila naravnost čaroben vtisk na mladino kakor tudi na odrasle. Veliki Thalerjev salon je bil do zadnjega kotička napolnjen in samih otrok je bilo najmanj kakih 140 v spremstvu svojih staršev. Pa tudi mnogo deklet in fantov je prišlo gledat Miklavža. Točno ob 6. se je napravil mrak v dvorani; nato se pokaže lepa bengalična svetloba zelene barve v dvorani; vse je bilo tiho; mladina zre, tedaj se prikaže Miklavž in nato se spremeni zelena svetloba v rdečo, nakar nastopi Miklavž v spremstvu svojega dvornega kaplana in dveh angelnov. Miklavž napravi na mladino kratek nagovor, med tem pa so se jeli prikazovati zadej že veliki parkeljni, ki so bili naravnost strašni za pogled. Posebno pohvaliti moramo lepa angelna, ki sta pridno izročala otročičkom darila in pa prijaznega in dičnega dvornega kaplana, ki je bil popolnoma na mestu v svoji visoki službi. Parkeljni so zaman čakali na svoj plen in izročen jim je bil samo »Glavan«, kateri se ni hotel pokoriti ukazu Miklavža; stavl je na Miklavža pretirane prošnje in zato so ga parkeljni v splošni veselosti in smehu vzeli s seboj. Bil je prav prijeten večer za mladino kakor tudi za odrasle in le želeli bi bilo, da bi se vsako leto na enak način priredil Miklavžev večer. Da se je pa vse v tako lepem redu priredilo, je zasluga društvenega odbora in posebno zahvalo se mora tudi izreči blagorodnemu gospodu Josipu Globočniku za velikodušni dar. Najbolj se je trudila za prireditev tega večera gospa Thalerjeva. Njeni spretni ureditvi se je zahvaliti, da se je vse tako lepo in gladko izteklo. Zato pa ji izrekamo prav presrečno zahvalo. Obenem pa se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli k prireditvi tega lepega večera. Bil je to res lep družinski večer. In ako da Bog, jih bomo priredili še več.

g Iz Tuhinjske doline. Ker prihajajo na upravništvo lista pogoste pritožbe, da se jim naš list skrajno neredno dostavlja, da pismonoša pri eni hiši pusti list za celo vas, opozarjamo za enkrat slavni poštni urad v Šmartnem, da primerno pouči svojega raznašalca, sicer bomo prisiljeni poseči po ostrejšem orožju. Neradi bi škodovali revežu pismonošu, ki je ravno tako odvisen od fajmoštra kakor cerkvena miš, kakor mu on zapiska, tako mora plesati. Nekaj drugega pa je, če pismonoša nosi fajmoštrom na nos naročnike »Slovenskega Doma« s hudobnim namenom, da faj-

mošter nasilno na nje pritisne. V bodoče bomo tej stvari posvetili vso potrebno pozornost in prosimo gospode čitatelje našega lista, da nam nemudoma javijo vse nerednosti pismonoše. Ta je lahko klerikalec, kadar pritiska ob nedeljah mehove, kadar pa raznaša »Slov. Dom«, je poštni uslužbenec, ki ne sme poznati pristranosti ali celo sam (!) na lastno odgovornost vračati lista. — Ali je poštnemu uradu v Šmartnem znano, da je nad en mesec romalo 20 izvodov »Slov. Doma« v Tuhinjski farovž, da pa pismonoša tega ni preprečil, oziroma javil poštnemu uradu, dasi je moral zanesljivo vedeti, da list ni namenjen fajmoštru? — Vsak čitatelj naj zahteva, da se mu list dostavi domov!

g V občini Hruševka so se volitve mirno izvršile. Županom je izvoljen Juri Petek, po domače Suša iz Gradišča, za svetovalec pa prejšnji župan Fr. Tonin (Vrsna) iz Hruševke, Martin Pestotnik (Jakopin) iz Kostanja in Mat. Kuhar (Čevk) iz Ravnega. Novi župan naj bo ponosen na soglasno mu izrečeno županje in naj ga ne boli noga. Novi občinski odbor naj pa županu toliko dvigne dohodke, da ne bo imel radi županovanja škode pri svojem gospodarstvu. To smatramo za dolžnost občine.

g Iz Tuhinjske doline. Na Lokah so bile občinske volitve mirne. Izvoljen je bil Janez Plahutnik (Kadunc), posestnik in gostilničar. Nasprotniki, ki bi bili radi menda sami županovali, so mu očitali premalo zanimanja za občinske posle, tudi so izrekli neopravičljive sumnje, da ni zanesljiv, da bo postal fajmoštrov podrepnik, toda Kadunca poznamo kot zmožnega moža, ki ima za župana potrebno izobrazbo, bo znal koristiti občine varovati, bo povsod v sporazumu s samostojnimi kmeti **samostojno nastopal**. Občani prav nič ne sovražimo prejšnjega župana Sovinškovega Pepeta in Blaža Frontinija (Škofa), niti po prvih dveh zapeljanega, sicer pa spoštovanega Jožeta Burjo (Korošca), toda Ločani smo **samostojni kmetje**. Čim manj se boste pri nas farovžu na sukno obešali, temveč spoštovanja boste med nami uživali, tem več vam bomo zaupali. Časi se obračajo! Le pogledjte, kako se kmet danes zaveda svoje veljave. Ko je šmarški gospod, vračajoč se iz Sel, hotel malo pokontrolirati glasovnice na Lokah, mu je dal stari Homar moder odgovor: »da naj kontrolira svojo glasovnico, vsak za sebe, bog za vse.« Prav je imel, kmet, zavedaj se svoje veljave, ne pusti, da bi se farovž vmešaval v tvoje občinske in posvetne reči.

g Begunje na Gorenjskem. Občinske volitve so razpisane na dan 20. decembra, dan, ki bo odločil, ali naj gospodarji v korist svojih žepov župnik in klerikalec, ali kmetje sami v korist občine. Dosedaj je komandiral v občinskem odboru župnik Kleindienst, znan po celi kranjski deželi kot političen petelinček. Že opetovano smo predstavili tega moža v časopisih širši jav-

nosti, opisali njegovo nad vse čednostno življenje in če danes na kratko ponovimo, izrečemo le splošno sodbo: Ta človek ni vreden časti, ki mu jo nalaga njegov prevzvišeni stan duhovnika. Če se postavi ta mož na čelo politične stranke, je to znamenje (ampak slabo!) čele klerikalne stranke. Vse njegovo dosedanje delovanje v naši fari je bilo naperjeno na to, da si opomore na stroške občanov, za dolžnosti pa, ki mu jih nalaga njegov stan, se neštetokrat niti zmenil ni. Na primer: Koliko pogrebov je že zamudil, ve vsak paglavec, kolikokrat je izostal od verskega poduka v šoli, kolikrat so morali ljudje v kaznilnico po duhovnika za zadnjo popotnico, ker njega ni bilo doma. Vrhutega je on tujec, čigar zibelka ni tekla v Begunjah, sedaj pa hoče komandirati volilce, koga naj volijo, kdo naj bo župan, kake sklepe naj napravi občinski odbor. Mož, ki ne izpolnjuje svojih dolžnosti, ki ni domačin, hoče zapovedovati vam, kako delajte v političnem življenju. Zapodite ga v cerkev, za tisto in za versko korist svojih podložnih naj se briga, ne pa za občinsko gospodarstvo, od katerega se hoče le okoristiti. Kaj je njemu mar blagor občanov, male ali velike občinske doklade deveta briga! In za tem človekom gre čez drn in strn nekaj mož — pa, ali so to sploh možje? — ki nimajo ravno slovesa, da so najbolj pametni. Delajo pač to iz dobičkaželjnosti (primer dovolj!), ali ker ne znajo ločiti vere od politike (še več primer!), ali pa iz zabitosti (takih je največ). — Nasproti tem ljudem stoji stranka, ki pravi: V občini naj odločujejo kmetje **sami**, ki niso odvisni od različnih škričev v črni ali drugačni suknji; blagor občine in ne posameznih oseb naj jim bo najvišji cilj. Vera spada v cerkev in ne v občinsko sobo. Klerikalec pa trdijo: Blagor župnika nam je pred vsem na srečo. Seveda smo zadovoljni tudi mi, če se nam posreči vjeti kako drobtinico z župnikove mize, za blagor občine se pa prokleta malo brigamo. Vera ne spada v cerkev, na prižnico, ampak v občinski odbor, kjer naj se rešujejo verska vprašanja. Prihranimo si za prihodnjic vse one slučaje, ki bodo potrdili resničnost naših trditvev, pokazali, kako škodljivo je in ostane gospodarjenje klerikaleev v občini. — Klerikalec nočejo še priti z imeni svojih kandidatov na dan, skrivajo jih, kot hudoben človek umazano vest. Toliko pa je gotovo, da jih bodo volili vsi kot en mož, brez ozira na različne osebne prepire. Zato naj tudi vsakdo izmed nas, kdor ni zadovoljen z dosedanjim gospodarstvom v občini, kdor je za gospodarstvo mož, ki ne bodo poslušali komande iz farovža, ampak ravnali po zdravi človeški pameti, voli može, katere bomo razglasili pravočasno. Pustite v nemar vse osebne prepire, volite jih vse soglasno, da ne bo preveč razcepljenih glasov, ker le v slogi je moč. Potem je zmaga čisto gotovo vaša, pa naj gospodje Kleindienst, Trunk & Komp. s še tako gotovostjo prorokujejo

naš poraz. Poskrbite, da se njihovi upi ne bodo uresničili, da bodo javno razglašeni za — krive preroke.

o Notranjske novice o

n **Prestranek.** Preteklo nedeljo smo imeli pri nas krasno uspeli shod. Imeli smo čast, pozdraviti v svoji sredi našega prvobornika dr. Ivana Tavčarja. V krasnem in jedrnatem govoru je ožigosal klerikalno strahovlado in nam v pravi luči predočil gospodarstvo klerikalne večine v naši deželi. Zavrnil je laži dr. Pegana, ki je bil preje pri nas in nam hotel nametati peska v oči. Sedaj smo spoznali, kakšni so klerikalci. Vsi pametni možje v naši občini bodo tej korumpirani stranki pokazali hrbet. Klerikalci so se vedno bahali, da bodo delili podpore svojim pristašem. Sedaj jim je dr. Tavčar pošteno povedal, da podpor pač ne bodo mogli nobenemu deliti, ker bodo kmalu vse blagajne prazne. Klerikalci so res taki bahači, da to presega že vse meje. Toda te bahavosti bo kmalu konec, ko ne bo več evenka. Gospodu dr. Tavčarju pa smo prav hvaležni, da je prišel med nas in nam razložil položaj v deželi, smo vsaj spoznali, kakšna je v resnici ta klerikalna stranka.

n **Ilir, Bistrica.** V Vrbovi se je ponesrečil devetletni mlinarjev sin Josip Kregar. Umrl je žalostne smrti. Dne 30. novembra je šel mazat mlinska kolesa. Zgodila pa se je nesreča. Kolesovje ga je zgrabilo za roko, potegnilo ga je med kolesa. Stisnilo ga je s tako silo čez prsi in trebuh, da so stopila iz njega čreva in da je bil na mestu mrtev. Ubogi deček. Nesrečni starši!

n **Senožeče.** »Jutro« z dne 27. novembra t. l. prav na neumesten in krivičen način napada našega občeprijubljenega in odličnega župana gospoda pl. Garzarollija. On nam županuje že nad 20 let. Koliko uradnih potov je že med tem časom napravil v Ljubljano, Postojno itd., pa vedno je sam nosil te stroške, občino ni vse to stalo niti vinarja. Gosp. župan je delal vedno v blagor cele občine. »Jutrov« lažnjivi dopisnik mu nadalje očita, da je hotel oškodovati člane mlekarne, ker je sve-

toval, da naj se mleko podraži. To je članom pač le v korist. Sicer pa se je tudi v Trstu mleko podražilo. Gosp. Garzarolli je bil eden prvih ustanoviteljev naše mlekarne, ki je gotovo za našo občino prekoristna naprava. Dopisniku bodi tudi povedano, da je gosp. Garzarolli tisti dobrotnik, ki je iz svojega žepa plačal 800 K, katere je mlekarne izgubila pri nekem trgovcu v Trstu, ki je faliral. Gospod župan se je tudi mnogo trudil za razdelitev občinskih gozdov in pašnikov. Njemu se imamo zahvaliti za vodovod, ki je za Senožeče neprecenljive vrednosti. Pri vsem tem pa se je moral boriti proti klerikalno-socialno - demokratični struji. Gospod župan je delal vedno le v blagor naše občine. Zato pa kličemo nesramnemu obrekovalecu v »Jutru«: Fej, sram te bodi!

Resnicoljub.

n **Iz Postojne.** Postojnski kaplanček Kapš še vedno ne miruje. V »Domoljubu« grize krog sebe kakor stekel psiček. Ja, ja, če se gospodom iz farovža resnico pove in na jezik stopi, pa jim seveda ni prav. Zato je bil tudi zadnji sklep občinskega odbora jako umesten, ko se je sklenilo, da mora kaplan vsakokrat, kadar bere ustanovne maše, za katere dobi od mestnega oskrbnitstva letno 130 K, obvestiti o tem občinski odbor, kateri se potem lahko prepriča, ako je za prejeto plačilo izvršil tudi delo naš ljubeznivi Kapš. Dosedaj ni bilo znano nič mestnemu oskrbnitstvu, ako so se te maše brale, denar se je pa le izplačeval vedno kaplanu. Menda da kaplan sam tudi več na denar kot na maše. Sicer pa njega že itak poznamo, da nima časa za svoje stanovske dolžnosti, kajti treba se je tudi malo pobrigati za »Kmetško posojilnico«, ta mu tudi nese, izobraževalno društvo tudi da nekaj opravila, povsod pa revež ne more biti. Mi bi svetovali Bonaventuri, da mu pošlje vrednega pomočnika, sicer bode omagal pod težkimi bremenimi. Najbolje se vam seveda dopade, blatiti naprednjake po vaših cunjah, a od vaših zancemarjenih stanovskih dolžnostih ne poveste nič vašim volilcem, ki slepo verujejo vašim farbarijam. Ta bi bila lepa, da bi smel le tak petelinček neslanosti uganjati s svojimi farani! Zakaj ne spremljate raje

ubožee na pokopališče? Za 200 K si lahko kupite eno svečo, ni treba se izgovarjati in zavijati resnice, ki smo jo vam povedali. Gre le za »kšeft«, za sveče, za bero in nič drugega in bašta! Ljudstvo pa, ako hoče priti zopet v suženjstvo, pa naj poslušaj take možake, kakor je Kapš in kmalu te bo zopet tepel, ubogi kmetič, farovski bič, katerega si se komaj otresel. Duhovniki naj gredo zopet v cerkev, kamor edino spadajo, mi pa se bomo bojevali sami za naše gospodarske koristi, potem pa, ako je kakemu kaplanu prav ali ne. Do svidenja!

Po svetu

r **Različne spretnosti.** Eden zna nekaj narediti, drugi pohvaliti, tretji prodati, četrti porabiti, peti ukrasti, šesti obsoditi, sedmi pokvariti, osmi zapiti, deveti priigrati ali zaigrati.

r **Pariz potrebuje** vsak dan 1 milijon litrov mleka. Včasih pa še več.

r **Življenje?** Hm... Umrješ... Kot bi padel kamen v morje, ki naredi mal kolobar; ta se izgublja in izgublja, morje šumi dalje, kot da se ne bi ničesar zgodilo.

r **Za kratek čas.** Na peronu neke postaje vpraša vratar navzoče: »Gospodje, prosim peronske listke!« »Tukaj, prosim,« se oglasi nek profesor. Vrtar: »Ali, gospod profesor, kaj vam prihaja na misel, saj to ni listek, to je le čokolada.« Profesor: »Ah, da bi me strela, mislil sem, da sem vrgel denar v avtomat za listke, sem ga pa le v oni za čokolado.«

r **Tekom 36 let** so obsodili na Angleškem pomotoma 49 ljudi na smrt.

r **Če se ženske** res tako lepe, kot pravijo, zakaj pa se potem še lepše delajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva. Prihajajo pritožbe, da po nekaterih poštah prav neredno dostavljajo, oziroma sploh ne dostavljajo naročnikom »Slovenskega Doma«. Prosimo, da se nam vsak tak slučaj takoj naznani, da ukrenemo vse potrebno. Bomo že pokazali klerikalnim poštaricam in poštarjem in pismonošem, ali bodo opravljali svoje dolžnosti tudi glede naprednega časopisja!

Biser

med vsemi žitnimi kavami je
Franckova Perl-rž.

I Vsak požirek iz škodelice potrjuje
:-: premoč te fine kakovosti. :-:

K vsaki

žitni kavi pa je, da se doseže v
resnici poln okus in lepa, okusna
barva, treba pridejati malo porcije
pravega zagreškega : Franckovega : dodatka za kavo.

Obe vrsti se dobta v vsaki
:-: .: špecerijski trgovini. :-: .:

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 2. decembra 1911.

Trst: 18, 44, 67, 22, 82.

Linc: 36, 32, 76, 42, 57.

Dvignjene v sredo, dne 6. decembra 1911.

Praga: 74, 48, 22, 45, 9.

Fr. Mally & dr.

parna opekarna v Srednjih Gameljnih
pisarna v Ljubljani na Resljevi cesti 2.

priporoča svojo izborna

:: :: zarezano

strešno :: ::

:: :: (falc) in

zidno :: ::

OPEKO

:" na stroj ":

:" v vsaki ":

:" množini. ":

LISTEK

Proti vsemu.

Češki spisal Al. Jirasek.

Prvi del.

(Dalje.)

Med govorom je povedal, da se danes pripelje vladar, da je ravno prihitel eden njegovih selov in pri tem je prav živahno zaklical: »Ali veš, kaj je s tistim gvozdenskim gospodom —?«

Marta se je prestrašila in nalahko zardela. Stric ni tega opazil, vstal je osorno iz sedeža, kjer je sedel, in jezljivo razkladal:

»To je že peklenska zmeta! Vse drvi tja. Celo naši ljudje. Na Tabor, ali razumeš, k tistim zmešancem. Gospodar iz Gvozdnja tudi. Odšel je prav gotovo tja in svoje posestvo dal v najem ali pa je prodal. Norci! Kaj pravzaprav tam hočejo? Kmetovati? In kmečki bratje in ti nečisti duhovniki potegnejo raz nje še kožo!« Grajski zapovednik je v svoji razjarjenosti pozabil, da se mu mudi, kot je to povdarjal pri vstopu. Prehobil je sobano in ves rdeč v obraz in vrat tresoč se, je ponavljal sam pri sebi v jezi in napol ironično:

»Konec sveta! Sodni dan! No, no, — toda pride in imeli bodo božje kraljestvo na zemlji. To bodo bratje med seboj. Smrde po kislem mleku.«

»Kako si izvedel o Gvozdanskem?« se je oglasila v negotovosti Marta. »Ali je to resnica?«

»Kaj bi ne bila. Popolnoma resnično vse. Ravno je prišel sel iz Sobjeslave in imenoval je vse plemenitaše na Taboru in tudi te, ki so se tja ravno preselili. In tistega tudi, tistega Gvozdanskega —«

Pot na grad tja in nazaj je novico prerušila s spominom na Gvozdanskega molitev. Storila je to namenoma. Ko je stric odšel, da bi pripravil vse potrebno za sprejem svojega gospoda, pričela je ona moliti. Toda ne zato, da bi svoje misli odvedla iz posvetne poti. Molila je za rodbino Gvozdenskih, da bi jih Gospod Bog razsvetlil in da bi jih iztrgal iz bratskih rok, kjer je velika nevarnost za njihove duše.

Molila je odkritosrčno. Vedela pa je iz ust stare Neže, da do Tabora ni daleč, da je torej blizu Gvozdna.

Klečala je pred podobo Matere božje, naslonjena z obrazom na roko. Ni molila. Zamislila se je . . .

Ni zapazila niti prošta, ki je vstopil. Zardela je, ko jo je le-ta pohvalil, da je pobožna. Vprašal je po njenem zdravstvenem stanju — omenil je tudi, da pride danes vladar. Omenil je to kot jako važno novico in pristavil:

»Od njega je mnogo odvisno.« Rekel je s skrbjo na obrazu, razložil pa ni ničesar. Marta ga ni prav razumela. Opazovala je resnega duhovnika, pazno ga poslušala; misli pa so se ji begale: »Ve li kaj o Gvozdanskem? Ali mi pove to? Kaj poreče?« Toda niti besedice ni zinil o vsem tem. Ona pa si ni upala vprašati ga o tem, kar ji je bil ravno prej stric omenil.

Molčala je. Prošt zamišljen v svoje misli je stal pri oknu in gledal na dvorišče, odkoder je bilo opaziti bolj živahno gibanje kot pa včeraj. Naenkrat se zasliši od vrat ali iz veže glasno trobentanje in v tem trenutku tudi glasni krik.

Prošt je stopil od okna.

»Grem pozdravit gospoda,« je rekel razburjen. »Moli se stra. Danes se gre za mnogo. Tudi za naš samostan.«

Odšel je. Spodaj pa živahno gibanje ni prestalo. Služabniki in paži so v naglici begali sem in tja, ravno tako tudi služabnice iz kuhinje. Slišali so se kriki, klicanje, najbolj pa vednikov glas. Ko je Marta k oknu pristopila, je prebledela, ker je videla plapolati pri glavnih vratih zastor Rožemberžanov.

Nato se je oglasil zvon iz kapele sv. Vojteha, zaslišale so se trombe doli pri vratih. Bilo pa je tudi slišati rožljanje z veri-

gami in rezgetanje konj. Doli pri kapeli pa je opazila Marta junaško belo proštovo postavo, za njim grajskega župnika in tri vbegele plebane v črnih sutanah. Čakali so gospoda, ki se je že bližal.

Marta je videla čez vse dvorišče. Videla je, kako je vladar dar prijazno podal prošto roko. Šli so najprej v kapelo, potem pa v palačo. Sprevod se je potem razšel, v grobu pa je ostalo živo. V sobi mlade novice pa je ostalo tiho. Nihče je ni obiskal. Prošt in stric nista mogla, ker sta bila pri svojem gospodu. Neža pa je bila v kuhinji kakor prikovana.

Sele pozno popoldne je prihitela vsa zardela, udihana in potna na hipec k Marti v izbo, kjer ji je pripovedovala vse vprek. O vladarju, o njegovi soprogi, katero so pustili na Krumlovu, o jedilih, o proštu, kako častljivo ga je vladar sprejel.

Med tem je bila pojedina končana. Pri mizi so sedeli mladi vladar in njegovi spremljevalci, prošt, župnik in plebani. Grof Pribenicki je bil nekam molčeč. Prošt je razumel, zakaj. Vedel je namreč, da je vladar pred obedom poklical k sebi grofa in da mu je delal hude očitke, ker ni bolj pazil na Taborite in jih je pustil uiti s plenom. Vladar je vse prav pridno pozivljaj, da naj pijejo, sam pa je pil zelo malo.

O Bukovskem in o Taboru ni govoril. Zato pa tembolj, ko je bil s proštom sam v svoji sobi.

Prošt je sedel v stolu nasproti svojemu gospodu, pripovedoval je o pohujšanju v svojem samostanu, o svojem begu, o Bukovskem in o Gvozdnem. O tem je kakor nalašč bolj obširno govoril.

»Pa bo še hujše,« je pristavil. »Timeo unius libri lectorem.«^{*} In sveta resnica, gospod vladar! Sveto pismo jim je popolna postava; toda vsak si je razlaga kakor se mu ravno poljubi samo ne $\dagger$ v pravem smislu, ampak bogokletno. In preje-manje pod obema podobama —« je pristavil v razburjenosti.

»Duhovnik prošt, dosedaj je to dovoljeno na mojih posestvih —« se mu je vmešal v govor vladar, mirno, toda odločno.

»Žal! Kaj pa imaš od tega? Bukovsko! Tabor! In da ti podložniki beže iz vasi in mestec, da se povsod oznanja, da ne bo nobenih gospodov več, nobenih davkov, nobene desetine, da bodo imeli vsi vse skupaj. Hoteli bodo vse razdeljiti in tudi tvoja posestva.«

Vladar je ponosno dvignil glavo.

»Ali hočeš iti z njimi in jih hvaliti, ko zažigajo cerkve in sveto Rešnje telo teptajo z nogami ti bogoskrunci in bogokletneži?«

Vladar je napel obrvi, zganil se iz stola, potem pa zopet na glas izpregovoril:

»Sem dober sin svete rimske cerkve — —«

Prošt je hotel izkoristiti ta ugodni trenotek, zato pa je nadaljeval:

»Ves svet se bo norčeval iz češke zemlje in se že. In če bo šlo to tako dalje, bo uničen ves naš rod —«

Vladar se je nasmehnil.

»Ti ne veruješ,« je zaklical prošt pomembno. »Ali nisi slišal, s kakšno oboroženo silo je vdrl v našo deželo ogrski kralj.«

»Kaj naj naredim?« je vprašal naenkrat mladi mož.

»Kaj zahtevaš?«

»Da zapustiš Pražane.«

»Niso Taboriti —«

»Za koliko so boljši?! Rajše se dogovoriti s cesarjem in —«

»In potem?« je vprašal zvedavo vladar prošta. Mlademu možu je igral smeh na očeh — okoli ustnic. Bil je prepričan, da proštu gre le za njegov samostan in posestvo. Pa tudi zato se je smejal temu gorečemu nagovarjanju, ker je svoj sklep že storil glede Bukovskega, in ko je prejel poročilo, da je padel tako mogočen grad kot je Rabi v roke kmečkemu bratstvu, je sklenil, da se združi z ogrskim kraljem na obrano svoje posesti in moči.

* Bojim se tistega, ki čita le eno edino knjigo.

»Cesar naj udari na Pražane, ti, gospod, pa nia to gnezdo na Gradišču, na tisti Tabor, in ne bodo mogli drug drugemu pomagati.«

»Pač res. Toda jaz sam? Brez pomoči?«

»Si dovolj močan.«

»Duhovnik proš, te knete, te brate na Gradišču kaznujem, tuda komu napravim s tem največjo uslugo? Milevskemu samostanu in vam; povrnem vam posestvo, katero ste, žal, bili izgubili.«

Prošt je razširil oči. Razumel je. Prvi hip je molčal, potem pa je nadaljeval skrivaje svoje razočaranje:

»Mi smo reveži. Kaj moremo? Ko bi bili oropali samo samostan in posestvo nam pustili, kakor milevskemu opatu —«

»Ta bi mi lahko prepustil svoje ljudi.«

»In dohodke,« je pristavil proš v duhu.

Vladar, upirajoč nanj svoje radovedne oči, je nadaljeval:

»Ko bi kralj dovolil.«

»Prav gotovo bi dovolil. Če hočeš, sam ga poprosim.«

»Ti hočeš k njemu!« je izpregovoril živo iznenadeni vladar.

»Šel bi rad takoj, da bi ga že v Gradcu dobil. Ako kaj zahtevaš, vse ti opravi.«

Vladar je bil zopet miren in se je nasmehnil.

»Kar bi prav krvavo potreboval, tega on nima odveč. Denarja. Ako skličem pod orožje ljudi iz svojih in Milevskih posestev, odkod naj dobim potrebne stroške. Plačevanje je prenehalo. V svojih kletah pa nimam mnogo.«

Nato je molče gledal na prošta, kot bi na nekaj čakal. Proštu pa je rojil po glavi podedovani gospodarjev zaklad tu in na Krumlovskem. Premišljal je, ali bi mu omenil o teh vrečah, napolnjenih s srebrniki in zlatniki. Končno pa je rekel očitaje:

»Si svete cerkve dober sin. Tudi jaz — bratje. Ako bo nezogibno potrebno, damo ti od tega, kar nam je ostalo v naši be-raški mošnji. Toda zapomni si, da gre tudi za tebe, za vas, rojene gospode. Zato pridobi kralja. Poslušaj moj svet.«

»Prav rad, častitljivi oče,« mu je zatrjeval mladi vladar. »Vidim, da se bova dobro dogovorila. Predno odideš, uravnava vse. Popelješ pa se v spremstvu mojih ljudi. Blagovoli razložiti kralju, v kaki stiski sem in bom radi njega in vas. Upam, da bo zato za mene prijazen gospod in da mi stori vse dobro.« —

Zvečer je slišala Marta, da je stric grof dobil povelje, da pripravi za zjutraj deset konj, ker se proš odpelje k ogrskemu kralju v Gradec nad Labo.

(Konec prvega dela.)

Ni zahtevo vzorce!

Tovarna domačega gorenjskega sukna

Svoji k svojim!

Anton Stroj

Zapuže pri Begunjah, Gorenjsko.

Priporoča svojo zalogo raznovrstnega sukna pod tovarniško ceno.

Zahvala.

Za mnogobrojne meni došle čestitke ob priliki mojega odlikovanja z zlatim zaslužnim križcem se vsem najtopeje zahvaljujem.

Nova Sušica, 6. decembra 1911.

98

M. Ambrožič.

NAŠA ANČKA.

Mična povest v lični obliki, ki ne sme manjkati v nobeni knjižnici. Stane samo 80 vin. in se dobiva v vseh večjih knjigarnah. 97

Nihče se še ni pokesal, .-. ki je kupil pri meni .-. .

namreč mnoga pismena priznanja dokazujejo, da so moji aparati najboljši.

Velika zaloga gramofonov, plošč, šivank i. t. d.

A. RASBERGER,

Ljubljana, Sodna ul. 5.
(Zraven c. kr. sodnije.)

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

obrestuje hranilne vloge po **4.75%**

in daje posojila po **6%**

Uradije v lastnem Zadrudnem domu, vsako nedeljo od 1 do 5 in vsako sredo od 4 do 6 ure. 51

Za živinorejce

priporoča klajno apno, redilni prašek za konje, govejo živino in svinje. Fluid za konje, grenko sol, zmlet kolmoš, encian i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravilnih zelišč in strupov za lovske in tehnične namene v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 5. Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Kri! in dober zajutr dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite

Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pije **SLADIN,**

Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja **SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi. .-. .

Lekarna pl. Trnkóczy

.-. v Ljubljani zraven rotovža. .-. .

10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek rastonj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

POZIV!

Na vseh svetnikov dan, 1. novembra, zjutraj ob 3 je bilo ukradenih iz poštnega voza med Rudolfovim in Metliko **10.000 kron.**

V zadevi bi vedela gotovo kaj povedati okoli 25 let stara ženska, ki je tisto jutro pri odhodu pošte stala ob kraju mosta čez Krko in imela na zidani ograji culico, košaro ali zavoj. Bila je morda kaka služkinja, ki je tisto jutro zapuščala službo ali pa je šla kam v kako novo službo. Na glavi je imela ruto.

Občinstvo se prosi, da naznani predpisanemu sodišču služkinje, osobito iz Rudolfovega in okolice, pa tudi od drugod, ki so dne 31. oktobra ali 1. novembra zapustile službo in da naznani vsak slučaj, če bi kaka sumljiva oseba menjala bankovec za 1000 K in če je kaka taka ženska z rumeno naglavno ruto odšla v Zagreb ali v Reko (Sušak). Stroški se povrnejo.

C. kr. okrožna sodnija v Rudolfovem, oddelek IV.,

dne 18. novembra 1911.

95

Ustanovljena 1882. Pošt. hranilni račun št. 828.406. Telefon številka 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18, v Ljubljani

v lastnem
zadružnem
domu ➔

v lastnem
zadružnem
➔ domu

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa **81,116.121 kron 11 vin.**

➔ upravnega premoženja **20,775.510 kron 59 vinarjev.** ➔

Obrestuje hranilne vloge po **4½%**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad **kron 20,000.000.**

Posojuje na zemljišča po 5¼% s ½% na amortizacijo ali pa po 5¼% brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.